

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare

și Dezvoltare _____

_____ 2024

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

pentru etapa 2023

privind implementarea proiectului din cadrul

Programului de Stat (2020–2023)

Proiectul **Configurarea businessului inovațional în contextul concurenței regionale,**

Cifrul 20.80009.0807.42

Prioritatea Strategică **Provocări societale**

Rectorul ASEM

Stratan Alexandru _____
(numele, prenumele) (semnătura)

Consiliul științific/Senatul

Stratan Alexandru _____
(numele, prenumele) (semnătura)

Conducătorul proiectului

Maia Pisaniuc _____
(numele, prenumele) (semnătura)

L.Ș.

Chișinău 2024

CUPRINS:

Scopul și obiectivele etapei 2023

Acțiunile planificate și realizate în 2023

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba română (Anexa nr. 1)

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba engleză (Anexa nr. 1)

Impactul științific/social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute

Diseminarea rezultatelor obținute în proiect 2023:

Lista publicațiilor științifice 2023 (Anexa nr. 2)

Lista participărilor la conferințe

Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media

Executarea devizului de cheltuieli (Anexa nr. 3)

Componența echipei proiectului pentru anul 2023 (Anexa nr. 4)

Informații suplimentare (Anexa nr.5)

1. Scopul și obiectivele etapei 2023

Scopul etapei anuale fiind determinarea gradului de pregătire al specialităților economice în condițiile inovării și digitalizării globale, transformărilor modelelor de desfășurare al businessului internațional.

Obiectivele propuse spre realizarea scopului

Determinarea cererii de specialiști pe piața muncii în domeniul businessului inovațional;

Identificarea comparativă al specialităților inovaționale apărute în ultimii 5 ani la nivel european și local.

2. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2023

1. Se vor studia planurile de învățământ existente și corespunderea specialităților cu cererea specialiștilor solicitați pe piața muncii, în business inovațional;
2. Elaborarea unui registru al competențelor necesare economiștilor în corelare cu apariția cererilor în cadrul economiei digitale;
3. Identificarea specialităților racordate cu piața muncii europene;
4. Organizarea activității de consultare cu specialiști din domeniu cu rezultatele înregistrate;
5. Organizarea și realizarea unui seminar științifico-practic și alte activități de implementarea și diseminare al rezultatelor;
6. Elaborarea de propuneri ce vor putea fi incluse în planul de studii în cadrul ASEM a unor noi specialități, competențe necesare pe piața muncii.

3. Acțiunile realizate în 2023

Am studiat planurile de învățământ existente și gradul de corespundere a specialităților economice la momentul actual cu cererea specialiștilor, competențelor solicitate pe piața muncii, în business inovațional;

Am elaborat un registru al competențelor necesare economiștilor în corelare cu apariția cererilor în cadrul economiei digitale;

Am identificat prin comparare specialitățile economice propuse de universitățile din țară și gradul de racordare cu piața muncii europene;

Am organizat activitățile de consultare cu specialiști din domeniu cu rezultatele înregistrate la nivel de cercetare, constatări;

Am organizat și realizat diverse activități de implementarea și diseminare al rezultatelor pe plan local și internațional;

Am participat cu succes la 3 expoziții internaționale, din care 1 în România și 2 în Republica Moldova.

Am continuat lucrările de cercetare inițiate în proiect în anii precedenți prin publicații la nivel internațional: anume abordarea impactului tehnologiilor: Big Data, Fintech, Reghtech, Insurtech asupra economiei globale, precum și altor inovații asupra economiei țării, în publicații.

Am continuat activități de implementare al rezultatelor cercetării în unele întreprinderi din țară prin acordarea de propuneri de inovare al domeniilor sale de activitate, pentru a fi competitivi și a fi capabili să se integreze în lanțurile regionale.

4. **Rezultatele obținute** (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

În urmă efectuării unor activități de cercetare în cadrul proiectului, dorim să menționăm și unele rezultate.

În legătură cu aceste tendințele globale provocate sub impactul digitalizării și tehnologizării sporite, este afectat și va fi în continuare supus modificărilor procesul de pregătire al specialiștilor pentru businessul inovațional. Studiul bibliografic național și internațional în acest domeniu identifică mai multe lucrări științifice dar care mai mult orientate în domeniul curricular și în domeniul competențelor generalizate, iar tematica ce dorim să o abordăm nu este practic suficient abordată. În acest context cercetările au fost axate pe ipoteza, cum se va modifica procesul de pregătire al specialiștilor din domeniul economic, asupra specialităților solicitate în viitorul apropiat, competențelor.

În urma constatărilor unor situații anume că la moment procesul de pregătire al specialiștilor sunt concentrate asupra procesului de elaborare al curriculelor, mai puțin este modificat modul de pregătire al specialiștilor, al competențelor și abilităților necesare. Această situație deseori se datorează structurii ierarhizate destul de birocratice în universități, iar aceasta duce la un proces de aprobare al modificărilor la mai multe nivele, ce necesită timp, iar cerințele pe piață se schimbă rapid. În aceste condiții se primește decalaj destul de considerabil dintre abilități oferite de instituțiile de învățământ și necesitățile pieței muncii, iar procedura de inovare destul de lentă și anevoioasă. Totuși pentru a da rezultate și propuneri practice, dar destul de fundamentate, am pornit cu identificarea Universităților ce pregătesc specialiști, la nivel european în acest domeniu, pentru că logic ei sunt cei care de fapt cel mai mult inovează în acest domeniu. Am efectuat studiul în baza clasamentului universităților din domeniul științelor sociale și management din Europa anume: Universități ca Oxford, Cambridge, Bocconi, UCL,

London Business School, Amsterdam, INsead, University of Manchester, Warwick, primele 10 universități în domeniul științelor sociale și management după QS world ranking university

Reieșind din acest clasament, am analizat programele de studii economice ce oferă aceste universități de top la licență și la masterat pentru a vedea, cum corespund de fapt specialitățile economice la cerințele pieței, în condițiile inovării sporite?

De fapt, am identificat programele de studii mai recent apărute, inovative, care în vizorul nostru ar acoperi necesitățile pieții muncii contemporane.

Tabelul Nr.2 Programele de bază la licență și masterat la universități de top europene

Denumirea universității	Programe de studii la Licență	Programe de studii Masterat
University of Oxford	BSc Economics and Management	Artificial Intelligence for Business Strategy and Innovation MSc Global Healthcare Leadership
The London School of Economics and Political Science (LSE)	BSc Data Science , 2024 BSc Matematics Statistics and Business, 2024 BSc Actuarial Science BSc Matematics and Data Science	MSc Statistics (Social Statistics, Financial Statistics) MSc Quantitative Method and Risk Management MSc Finance and Private Equity MSc Management of Information Systems and Digital Innovation MSc Global Health Policy
University of Cambridge	BSc Economics	Msc Land Economy MSc Economics MSc Matematics
Bocconi University	BSc Mathematical and Computing Sciences for Artificial Intelligence BSc Economics, Management and Computer Science	Economics and Management of Innovation and Technology Data Science and Business Analytics Cyber Risk Strategy and Governance Artificial Intelligence Transformative Sustainability
UCL London		Prosperity, Innovation and Entrepreneurship MSc Global Prosperity MSc Health in Urban Development MSc
London Business School		Master in Finance and Investment Masters in Analytics and Management Global Masters in Management
University of Amsterdam	BSc Econometrics and Data Science	Business Data Science Entrepreneurship and Innovation

	BSc Actuarial Science	Quantitative Finance Big data in Finance) Digital Marketing Digital Management
INSEAD,France		Digital Transformation & Innovation
The University of Manchester		MSc Data Science (Business and Management) MSc Development Finance MSc Digital Marketing MSc Digital Management MSc Health Data Science MSc Mathematical Finance
The University of Warwick	BSc Economics and Data Science	MSc Data Analytics MSc E-Business Management MSc Engineering Business Management

Sursa : Elaborat de autor în baza web al universităților în cauză 2023

Din informația respectivă putem concluda, că deja o mare parte din universități pun accent sporit pe formarea specialiștilor în: Data science, Big Data, digital marketing, management ș.a.

Următorul aspect al cercetării am analizat gradul de corelare aliniere și alte instituții de învățământ din Republica Moldova și România în acest domeniu, științe economice. În acest scop am analizat la 3 universități: ASE București, ASE Moldova Chisinau, FSEGA UBB Cluj, universități lideri în formare specialiștilor în domeniu economic.

Tabelul 3. Programele inovative de studii licență/masterat la 3 universități de profil economic România, Republica Moldova

Denumirea universității	Programe inovative la Licență	Programe inovative la Masterat
ASE București		Afaceri digitale și inovație (în limba franceză) Informații pentru afaceri/Business intelligence (în limba engleză) Statistică aplicată și data science E-Business Contabilitate, audit și informatică de gestiune (în limba engleză) Managementul proiectelor de dezvoltare rurală și regională Marketing online
UBB , FSEGA	Business Information Systems	Decision Support Systems for Business* Digital Marketing* Marketing and Business Communication*

		Projects Management and Valuation* Business Modeling and Distributed Computing*
ASEM Republica Moldova		Actuariat și riscul în afaceri Digital Business Management Contabilitate și serviciile electronice asociate Management Informațional

Sursa: Elaborat de autor în baza info web al ASE, UBB,ASEM

Următorul pas în proces de cercetare am identificat nivelul de corelare cu necesitățile pieței muncii în domeniul inovațional, în acest sens am selectat și abilitățile cerute, necesitățile de bază identificate pe piața muncii, ale angajatorilor. În acest sens am analizat la mai multe companii ce competențe se pune accent de către angajatori. Din anunțurile plasate a 20 de angajatori din Republica Moldova, preponderent firme inovatoare, cele mai solicitate identificate poziții sunt: 1. Manager de proiect, 2. Specialist în marketing, 3. Specialist în social media marketing 4. Specialist în optimizarea motoarelor de căutare (SEO), 5. Specialist în publicitate online (PPC), 6. Specialist în gestionarea relațiilor cu clienții (CRM), 7. Dezvoltator de software 8. Specialist în securitate cibernetică, 9. Specialist în Facebook ADS, 10. Inginer DevOp. Din aceste posturile de muncă cele mai căutate, dar care puțini candidați corespund necesităților, am selectat spre o descriere mai detaliată specialiștii ce pregătesc de regulă instituțiile de profil economic. Anume pentru poziția de Manager de proiect. Competențe necesare fiind: planificarea și organizarea: abilitatea de a dezvolta și implementa planuri de proiect, de a organiza resursele și de a gestiona eficient timpul și bugetul, abilități de leadership: capacitatea de a motiva și ghida echipa de proiect, de a delega sarcini și de a lua decizii înțelepte. Comunicare eficientă: abilitatea de a comunica clar și concis cu membrii echipei, clienții și alte părți interesate, de a asculta și de a rezolva conflictele într-un mod constructiv. Gestionarea riscurilor: capacitatea de a identifica și evalua riscurile, de a dezvolta planuri de mitigare și de a gestiona eficient schimbările și provocările proiectului. Orientare către rezultate: abilitatea de a urmări obiectivele și de a atinge rezultatele dorite, de a monitoriza și evalua performanța proiectului. La poziția de *specialist în marketing digital* Competențe necesare în mare căutare fiind: Cunoștințe în domeniul digital: familiarizarea cu mediul online, platformele digitale și tendințele în marketingul digital. Strategii de marketing digital: capacitatea de a dezvolta și implementa strategii eficiente de marketing online, inclusiv SEO, PPC, social media marketing, marketing de conținut și altele. Analiză și interpretare a datelor: abilitatea de a analiza datele de marketing și de a interpreta rezultatele pentru a evalua performanța campaniilor și a face ajustări în consecință. Creativitate și conținut de calitate: abilitatea de a crea conținut relevant și captivant pentru diferite canale digitale, cum ar fi bloguri, site-uri web, rețele sociale și e-mailuri. Gestionarea proiectelor și prioritizarea: capacitatea de a organiza și gestiona multiple proiecte, de a respecta termenele limită și de a prioritiza sarcinile în funcție de obiectivele de marketing. Pentru poziția de *specialiști în social media marketing* competențe necesare fiind: cunoașterea platformelor de social media: familiarizarea cu principalele platforme de social media, cum ar fi Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn și altele, precum și înțelegerea funcționalităților și algoritmilor acestora. strategii de conținut: abilitatea de a

dezvolta și implementa strategii de conținut eficiente pentru a atrage și angaja audiența pe platformele de social media. analiza și monitorizarea datelor: capacitatea de a analiza metricele și de a monitoriza performanța campaniilor de social media pentru a evalua rezultatele și a face ajustări pentru îmbunătățirea rezultatelor. Abilități de comunicare și scriere: aptitudini excelente de comunicare scrisă și capacitatea de a crea conținut atractiv și relevant pentru diferite platforme de social media. Gestionarea comunității și relațiilor cu clienții: capacitatea de a gestiona și de a interacționa cu comunitățile online, de a răspunde la comentarii și întrebări, și de a construi relații solide cu clienții prin intermediul platformelor de social media.

La poziția de *specialiști în optimizarea motoarelor de căutare (SEO)* Competențe necesare fiind: Cunoașterea SEO: înțelegerea principiilor și practicilor SEO, inclusiv optimizarea on-page și off-page, cercetarea de cuvinte cheie și strategiile de link building. analiza și monitorizarea: abilitatea de a utiliza instrumente și tehnici de analiză pentru a evalua performanța SEO, a identifica oportunități de îmbunătățire și a urmări progresul obținut. cunoașterea tehnică: înțelegerea aspectelor tehnice ale SEO, cum ar fi structura site-ului, viteza de încărcare, optimizarea pentru dispozitive mobile și schema markup. abilități de conținut: aptitudini în crearea și optimizarea conținutului pentru motoarele de căutare, inclusiv utilizarea cuvintelor cheie relevante, titlurilor atrăgătoare și meta descrierilor bine redactate. Adaptabilitate și învățare continuă: capacitatea de a se adapta la schimbările frecvente în algoritmul motoarelor de căutare și de a-și menține cunoștințele actualizate prin învățare continuă și urmărirea tendințelor din industrie.

Pentru poziția de *specialist în publicitate online (PPC)* Competențe necesare fiind: Cunoașterea platformelor de publicitate: familiarizarea cu platformele de publicitate online, cum ar fi Google Ads, Facebook Ads, LinkedIn Ads, Twitter Ads și altele, precum și înțelegerea funcționalităților și opțiunilor de segmentare disponibile. Strategii de campanie: abilitatea de a dezvolta și implementa strategii de campanie PPC eficiente, inclusiv alegerea cuvintelor cheie relevante, stabilirea bugetului, optimizarea ofertelor și monitorizarea performanței. Analiza și optimizarea: capacitatea de a analiza datele și de a optimiza campaniile PPC în funcție de performanță, pentru a obține rezultate mai bune și un ROI mai mare. Cunoștințe de marketing: înțelegerea principiilor de marketing și a comportamentului consumatorului, pentru a crea anunțuri relevante și captivante care să atragă audiența țintă. Abilități analitice și de raportare: aptitudini în utilizarea instrumentelor de analiză și raportare pentru a monitoriza și evalua performanța campaniilor, precum și capacitatea de a comunica rezultatele și recomandările clienților sau părților interesate.

Pentru *Specialistul în gestionarea relațiilor cu clienții (CRM)*, Competențe necesare fiind: . Cunoașterea sistemelor CRM: familiarizarea cu diferitele sisteme și platforme CRM disponibile și înțelegerea funcționalităților și capacităților acestora. Abilități de comunicare: capacitatea de a comunica eficient cu clienții, atât în scris, cât și verbal, și de a răspunde prompt la întrebări sau solicitări. Gestionarea datelor și analiza: abilitatea de a colecta și gestiona datele clienților în sistemul CRM, precum și de a analiza aceste date pentru a identifica tendințe și oportunități de îmbunătățire a relațiilor cu clienții. Orientare către clienți: abilitatea de a înțelege și satisface nevoile clienților, de a oferi suport și asistență de calitate și de a construi relații de lungă durată

cu aceștia. Colaborare și coordonare: capacitatea de a colabora cu diferite departamente interne, precum vânzări, marketing sau suport tehnic, pentru a asigura o experiență coerentă și satisfăcătoare pentru clienți și pentru a rezolva problemele sau întrebările acestora într-un mod eficient.

O nouă specialitate nouă fiind *Specialist în Facebook ADS* iar competențele necesare la acest specialist fiind: Cunoștințe avansate despre platforma Facebook Ads: înțelegerea funcționalităților și caracteristicilor specifice ale platformei Facebook Ads. Strategii de targeting: abilitatea de a dezvolta strategii eficiente de targeting pentru a ajunge la audiența potrivită în campaniile de publicitate pe Facebook. Crearea și optimizarea anunțurilor: aptitudini în crearea de conținut atractiv și relevant pentru anunțurile Facebook Ads, precum și capacitatea de a optimiza performanța anunțurilor în funcție de obiectivele campaniei. Analiza și interpretarea datelor: abilitatea de a analiza datele de performanță a campaniilor Facebook Ads și de a interpreta rezultatele pentru a efectua ajustări și îmbunătățiri. Gestionarea bugetului și a licitațiilor: capacitatea de a gestiona eficient bugetul alocat campaniilor și de a lua decizii inteligente în ceea ce privește licitațiile și cheltuielile pentru a obține rezultate optime

La specialiști deficitari precum *Inginer DevOps* Competențe necesare fiind: Automatizarea și scriptingul: abilitatea de a automatiza procesele și de a scrie scripturi eficiente pentru a facilita implementarea și gestionarea infrastructurii și aplicațiilor. Gestionarea și configurarea infrastructurii: cunoștințe solide în administrarea și configurarea infrastructurii IT, inclusiv sisteme de operare, servere, rețele și servicii de cloud computing. Integrarea continuă și livrarea continuă (CI/CD): experiență în implementarea și gestionarea practicilor CI/CD pentru a asigura livrarea rapidă și fiabilă a aplicațiilor. Monitorizarea și gestionarea incidentelor: capacitatea de a monitoriza și gestiona infrastructura și aplicațiile în timp real, de a identifica problemele și de a răspunde prompt la incidente. Colaborarea și comunicarea eficientă: aptitudini în lucrul în echipă, comunicarea clară și colaborarea eficientă cu alți membri ai echipei de dezvoltare și de operare, pentru a asigura o livrare eficientă și stabilitatea sistemelor.

Corelând oferta de studii cu programele de studii, planurile de studii ce oferă, putem spune că sistemul educational al universităților pregătește în proporție de 70 de %, din necesitățile pieții, neacoperite fiind unele domenii de marketing digital sau online, în unele cazuri planurile de studii nu prea corespund cerințelor de competențe în domeniu, mai multe întrebări totuși rămâne la nivelul conținutului programelor, decât la denumirea specializării. Pe cât de relevante ele sunt pentru piața muncii, deoarece multe din ele sunt prezentate de cadre didactice care la fel nu prea au abilități, cunoștințe în domeniu, care destul de dificil se adaptează se adaptează noilor cerințe, iar pentru talente tinere sistemul de învățământ nu este atractiv din punct de vedere salarial. Studiul dat denotă faptul că procesul de tehnologizare și digitalizare schimbă nomenclatorul profesiilor, specializărilor, precum și competențele necesare pe piața muncii.

Universitățile recunoscute în pregătirea specialiștilor de profil economic au întreprins pași în deschiderea noilor programe de studii inovative preponderent la nivel de Masterat. Programe de studii ce presupun educarea specialiștilor în Big data, Data Science, etc.

În țări precum Republica Moldova au fost făcute eforturi de a moderniza programele de studii conform noilor cerințe. Necâtând la acest fapt totuși conținutul programelor lasă de dorit în multe situații, iar unele domenii rămân totuși neacoperite încă la moment. Altă problemă că nici pretenții la studii în mare parte nu prea doresc, sau nu înțeleg necesitatea programelor, specialităților date.

5. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

Datorită dinamismului și dezvoltării tehnologiilor digitale, conceptul de economie digitală a evoluat și continuă să evolueze cu ritmuri destul de rapide. Cercetările efectuate sunt destul de actuale și cu impact semnificativ din considerentul că în prezent, una dintre principalele probleme și o barieră în tranziția către economia digitală este deficitul de resurse umane pregătite pentru piața muncii în noile condiții. Astfel, este necesară o creștere semnificativă a numărului de specialiști calificați cu un nivel ridicat de potențial IT, care poate fi realizat doar prin ajustarea sistemului de învățământ la realitățile funcționării economiei digitale. Schimbări semnificative în cererile de personal și a cerințelor față de angajați a evidențiat faptul că este important să se formeze, să se mențină și să se dezvolte abilități și competențe relevante, contribuind la atingerea nivelului necesar de competitivitate a personalului pe piața muncii și unei adaptări mai rapide a angajaților la noile condiții. Impactul proiectului derivă și din analiza și determinarea metamorfozei profesiilor și specialităților la nivel global și local sub impactul fenomenelor globalizare, hyperglobalizare, slowbalizare, glocalizare și reglobalizare. De asemenea am stabilit cum conjunctura globală determinată de Covid-19, precum și conflictele militare stimulează dezvoltarea Reshoring, Friendshoring și Nearshoring astfel producându-se schimbări majore în nomenclatorul profesiilor viitorului.

Impactul cercetărilor, a fost accentuat prin realizarea unui seminar practic cu studenții facultății REI cu tema: Fluxul tehnologic și inovațional în economia mondială: impactul Metavers asupra pieții muncii și impactul său în procesele economice-industriale. Astfel: - Am dedus principalele inovații utilizate în procesul de producție, în ecosistemul businessului inovațional și impactul lor asupra creșterii productivității muncii; - Am analizat rolul Chat GPT, a Metavers și a inteligenței artificiale asupra schimbării în profesiile prezente și a viitorului. Am dedus profesiile care vor dispărea până în 2030. - Am identificat principalele abilități și aptitudini de soft și hard skills a studenților în pregătirea lor pentru drumul profesional de viitor.

De asemenea, în acest context, au fost identificate competențele necesare economiștilor în corelare cu apariția cererilor în cadrul economiei digitale, care vor avea un impact economic viitor destul de semnificativ, anume :

- Abilități de analiză și interpretare a datelor pentru extragerea informațiilor relevante din seturile mari de date și posedarea capacității în a interpreta și comunica rezultatele analizelor într-un mod accesibil;
- Cunoștințe în tehnologie, pentru înțelegerea tehnologiilor emergente, cum ar fi blockchain, realitatea virtuală, inteligența artificială și internetul lucrurilor capacitatea de a evalua impactul acestor tehnologii asupra economiei și a proceselor de afaceri;

- Abilități în analiza Big Data, interpretarea acestora precum și cunoștințe despre instrumente și tehnologii precum Hadoop, Spark, Python sau R;
- Cunoștințe în domeniul securității cibernetice și protecției datelor pentru cunoașterea principiilor securității cibernetice al normelor privind protecția datelor, cum ar fi GDPR și identificarea și gestionarea riscurilor de securitate asociate datelor economice digitale.
- Abilități de gestionare a proiectelor digitale, prin posedarea cunoștințelor despre metodologiile agile și alte practici de dezvoltare a proiectelor.
- Cunoștințe juridice și în domeniul reglementărilor digitale pentru înțelegerea aspectelor legale specifice mediului digital, regulamentelor privind aspectele digitale, inclusiv normele privind drepturile de autor, confidențialitatea.
- Capacități de comunicare digitală, pentru a comunica eficient prin intermediul platformelor digitale și a utiliza instrumente de comunicare online și pentru diseminarea informațiilor economice.
- Gândire analitică și creativă pentru soluționarea problemelor complexe și în găsirea soluțiilor la provocările economiei digitale.
- Cunoștințe în dezvoltare de software și programare pentru a înțelege și comunica eficient cu echipele tehnice și dezvoltatorii.
- Adaptabilitate și Învățare Continuă pentru adaptare rapidă la schimbările tehnologice și economice și disponibilitatea de a învăța în mod continuu pentru a rămâne actualizați cu noile tehnologii și tendințe.
- Cunoștințe Financiare Avansate pentru înțelegerea detaliată a noilor instrumente financiare digitale, a criptomonedelor și capacitatea de a evalua impactul acestora asupra piețelor financiare tradiționale.

Era digitală a oferit oportunitatea, dar și nevoia de a acționa rapid la inovațiile existente, ceea ce, la rândul său, a dus și la noi moduri de lucru, precum lucrul la distanță, acces permanent, transparență, mai puțină ierarhie, echipe care operează peste granițele funcționale și organizaționale și organizații care operează într-un ecosistem de parteneri, toate necesită o cultură a agilității și, la rândul ei, implementarea și însușirea noilor competențe necesare forței de muncă.

Ca rezultat al continuării cercetărilor științifico-practice inițiate încă în anii 2022-2021, am analizat activitatea întreprinderilor de panificație și în baza cercetărilor efectuate am identificat necesitățile acestui sector, posibilitățile de redresare a activității și impactul inovațiilor asupra calității produselor de panificație. De asemenea au fost identificate și riscurile care pot apărea în rezultatul investiției, precum și impactul acestora asupra calității produselor de panificație și asupra stării de sănătate a consumatorilor. Rezultatele obținute s-au reflectat și în articolul "Investiții, inovare, calitate – trinomul succesului întreprinderilor de panificație sau riscul pentru sănătatea generațiilor viitoare". De asemenea s-a analizat sectorul cultivării plantelor medicinale și aromatice, problemele cu care se confruntă antreprenorii din acest sector și perspectivele în contextul integrării regionale. Concluziile făcute în baza analizei efectuate au

fost reflectate în articolul ”Perspective de dezvoltare ale IMM-urilor specializate în cultivarea plantelor medicinale și aromatice în contextul integrării regionale”. În calitate de formatori unii membri ai proiectului, au prezentat posibilitățile de extindere a accesului la finanțare pentru antreprenorii și autoritățile publice locale din raioanele Cahul și Ungheni. În cadrul acestor traininguri au fost identificate necesitățile antreprenorilor și ale comunităților, problemele cu care se confruntă, precum și înaintate soluții de identificare a posibilibilor investitori și finanțatori, au fost specificate beneficiile inovațiilor în afaceri și necesitatea de a dezvolta afaceri verzi, cu impact scăzut asupra mediului ambiant.

6. Colaborare la nivel național și internațional în cadrul implementării proiectului (după caz)

Universitatea Liberă Internațională din Moldova (ULIM) Catedra Business și administrare, Relații Economice Internaționale și Turism

Universitatea de Studii Europene din Moldova (USEM) Departamentul Științe Economice

Agenția de stat al proprietății intelectuale

Editura PIM, Iași, Romania

Colegiu de redacție ce editează series European Science, Germania

Agenția AUF, București Romania

Combinatul de panificație din Cahul

1. Dificultățile în realizarea proiectului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.) (după caz)

Dificultățile esențiale au fost legate de monitorizarea excesivă, în unele cazuri chiar abuzivă, raportarea pe parcursul anului de 3 ori aceeași informație la ANCD, secția contabilitate, secția planificare ASEM. Mă refer că trebuie prezentate dovezi până la acceptarea finanțării la ANCD, apoi aceeași procedură în cadrul ASEM la 2 subdiviziuni, dovezi pe o publicație de 3 ori, apoi iar toate acestea sunt reflectate și în raportul financiar anual. În afară de aceasta eu ca conducător din banii proprii trebuie să plătesc publicația, să o scriu, apoi de 3 ori să justific. Acest fapt demotivează, crează nedumerire etc. De fiecare dată am cheltuit mai mulți bani decât cei alocați în proiect, din cauză târăgării procesului de primire al finanțării. Diferenței de curs, scumpirea biletelor de avion etc.

2. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1 PISANIUC M, Innovations in international business: impact on the world economy, ISSN 2567-5273, pag.120 în comun cu periodica European Science indexată în baza de date Copernicus

1.2. monografii naționale

1.2. CĂLUGĂREANU, I. Managementul riscurilor proiectelor de infrastructură în cadrul parteneriatului public-privat din Republica Moldova. Iași: Editura PIM, 2023. 435 p. ISBN 978-

4. Articole în reviste științifice

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

1.PISANIUC M. Technological innovations and their impact on higher economic skills and studies: realities and perspectives, International Journal of Scientific Research and Management, ISSN : 2321-3418 | DOI : 10.18535/ijstrm Impact factor: 6.997

2.PISANIUC M. Blockchain - a tool for digital transformation of business models into value creation, în International Scientific Periodical Journal "Modern engineering and innovative technologies, Numărul 29-02 (4 volume) ISSN (Online): 2567-5273 DOI: 10.30890/2567-5273 pp.88-93

3.POPA M. FROM INNOVATION TO INNOVATIVE BUSINESS, In: SWorldJournal. D. A. Tsenov Academy of Economics Svishtov, Bulgaria, 2023, Nr. 22 (3), p. 60-72. 0,29 c.a., ISSN (Online): 2663-5712, Indexare Index Copernicus, Google Scholar etc. Disponibil: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2023-22-03>, <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj2>

4.LOBANOV N. OUTSOURCING AS A TOOL TO INCREASE COMPETITIVENESS IN INNOVATIVE BUSINESS, Modern engineering and innovative technologies, Numărul 30-02 (4 volume) ISSN (Online): 2567-5273 decembrie 2023. pag.65- 105

5.CHISTRUGA BORIS Innovative SMEs in the globalised economy, In: SWorldJournal. D. A. Tsenov Academy of Economics Svishtov, Bulgaria, 2023, Nr. 22 (3), p. 73-82. 0,26 c.a., ISSN (Online): 2663-5712, Indexare Index Copernicus, Google Scholar etc. Disponibil: <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj2>

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei B+

1.CHISTRUGA B., POPA M. Towards a new architecture of globalization in a turbulent era. In: Economica, Chișinău, 2023, Issue 3(125), p.28-44. 0.90 c.a., ISSN: 1810-9136, Indexare DOAJ, REPEC, EBSCO, Index Copernicus, Global Impact Factor, OAJI

4.4. în alte reviste naționale

2.DASCALIUC Daniela. Inovațiile la nivel de proces operațional în cadrul IMM-lor producătoare de mobilă. In: Revista științifico-practică "Vector European", Nr.1 /2023, USEM, Chișinău 2023, pp. 72-75

5. Articole în culegeri științifice internaționale

3.PISANIUC M, ULINICI A, TROFIMOV V., BIG DATA- a new configuration of international business, collective monographs Scientific research in modern conditions of instability, series European Science, ISSN (Online): 2567-5273, pag85-130 dec.2023

4. PISANIUC M., JITARU D., Fintech, Insurtech, Regtech industries and their impact on the global financial system, in collective monographs Scientific research in modern conditions of instability series European Science, ISSN : 2567-5273, pag35-84 dec.2023

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

1.CĂLUGĂREANU I. Integration mechanisms for small and medium-sized enterprises in the Republic of Moldova into regional clusters. În: Conferința științifică internațională Strategii și politici de management în economia contemporană, ediția a VIII-a, 24 – 25 martie 2023. Chișinău, ASEM. pp.62-68

2.DASCALIUC Daniela. ”Investiții, inovare, calitate – trinomul succesului întreprinderilor de panificație sau riscul pentru sănătatea generațiilor viitoare. În: 17-th International Scientific-Practical Conference ”Economic growth in the conditions of globalization”, Chișinău, 12-13 October 2023. pp. 35-40

3.DASCALIUC Daniela. ”Perspective de dezvoltare ale IMM-lor specializate în cultivarea plantelor medicinale și pomuşoarelor în contextul integrării regionale”. În: Conferința științifică Internațională ”Promovarea valorilor socio-economice în contextul integrării europene” pag.6-12

4.JOMIR E., Innovation in business as a competitive advantage, Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare”, CZU:339.1:001.895:339.137.2, Universitatea de Stat din Moldova, 9-10 noiembrie 2023. 15-20 pag.

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1.PISANIUC M, Technological innovations and their impact on higher economic skills and studies: realities and perspectives, *10th International Conference on Opportunities and Challenges in Management, Economics and Accounting (OMEACONF)*, 9-11 iunie 2023, abstract , *Research gate*

2. POPA M. Tema comunicării: A look at the financial world in a metaverse version. În: International Applied Social Sciences (C-IASOS-2023) Congress din 13–15 November 2023, Valetta, Malta, 2023. 1 pag.

3.POPA, M. Analyse comparative de l'économie de la république de moldavie et de la roumanie à travers l'effet démonstratif. 2e Symposium de la recherche scientifique francophone en Europe Centrale et Orientale, 27 et 28 novembre 2023. l'Académie d'études économiques (ASE) de Bucarest (Roumanie)

4.POPA, M., PLAMADEALĂ, O. Trends and opportunities for the young human factor in the context of international migration of the workforce. În: 12th EURINT INTERNATIONAL CONFERENCE: Challenges and future prospects for a resilient Europe din 19-20 mai 2023, ediția a XII-a, Iași, România, p.128-143. e-ISSN 2393-2384 || ISSN-L 2392-8867, 0,63 c.a.

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

5.POPA M. Tema comunicării: DEGLOBALIZATION AND THE TRANSITION TOWARDS A NEW GLOBAL ECONOMIC CYCLE. In :27th International Scientific Conference, Chisinau, ASEM, September 22nd-23rd, 2023 1 pag.

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Brevete de invenții, patente, certificate de înregistrare, materiale la saloanele de invenții

1. PISANIUC M., POPA M., CĂLUGĂREANU I., CHISTRUGA B., JITARU D. JOMIR E., ULINICI A., DASCALIUC D EUROINVENT 2023. MEDALIA DE ARGINT pentru rezultatele obținute în cadrul Proiectului de Stat: Configurarea Businessului Internațional în Contextul Competitivității Regionale (CONBIZ). Iași, Romania 11-12 mai 2023.

2. ULINICI A., MEDALIA DE AUR, la a 2-a ediție EXCELENT IDEA -2023, Chișinău cu manualul Particularitățile comerțului exterior, unele rezultate din proiectul de Cercetare CONBIZ

3. PISANIUC M., POPA M., CHISTRUGA B., JITARU D, ULINICI A., DASCALIUC D., JOMIR E, INFOINVENT 2023. MEDALIA DE AUR pentru rezultatele obținute în cadrul Proiectului de Stat: Configurarea Businessului Internațional în Contextul Competitivității Regionale. La INFOINVENT ed. 17, AGEPI, ANCD, MEC, Chisinau, 22-24 noiembrie 2023.

3. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice.

Buletin informativ pe rezultatele proiectului pe anul 2023, elaborat de JOMIR E., GAUGAȘ T.

Buletin informativ pe rezultatele proiectului pe anul 2022 elaborat de JOMIR E., GAUGAȘ T.

Buletin informativ pe rezultatele proiectului pe anul 2021 elaborat de JOMIR E., GAUGAȘ T.

Buletin informativ pe rezultatele proiectului pe anul 2022 elaborat de JOMIR E., GAUGAȘ T.

Toate au fost expuse pe rețele de socializare LinkedIn și FB, pagina web ASEM, pe anul 2023

Poster la La INFOINVENT ed. 17-a, AGEPI, ANCD, MEC, Chisinau, 22-24 noiembrie 2023, elaborat PISANIUC M, JOMIR E.

Poster la EUROINVENT 15-a ediție, Iași Romania, mai 2023, elaborat PISANIUC M, JOMIR E.

4. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (Opțional):

➤ Articole de popularizare a științei

1. JOMIR E., GAUGAȘ T., / Performanțe notabile înregistrate în cadrul **proiectului ASEM „Configurarea Businessului Inovațional în Contextul Concurenței**, <https://civic.md/no-section/75984-performante-notabile-inregistrate-in-cadrul-proiectului-asem-configurarea-businessului-inovational-in-contextul-concurenței-regionale.html>,

<https://civic.md/stiri/76098-proiectul-de-cercetare-configurarea-businessului-inovational-in-contextul-concurenței-regionale-conbiz-ajuns-la-final.html>

5. Concluzii

În acest echipa proiectului a realizat nu numai sarcinile trasate în contractul de finanțare, dar și a întreprins unele acțiuni suplimentare în vederea asigurării continuității cercetărilor realizate în anii precedenți. Pe parcursul anului am diseminat rezultatele obținute prin 2 monografii, de asemenea 8 articole în reviste recunoscute, indexate în baze de date științifice, ce a permis diseminarea rezultatelor unui public larg din spațiu european și internațional. Am participat cu 8 comunicări științifice la conferințe internaționale peste hotare, precum și 4 conferințe cu participare internațională. Unele rezultate înregistrate în acest an vor fi implimentate în cadrul Academiei de

Studii Economice al Moldovei. Precum și unele rezultate deja au fost implimentate la unele întreprinderi din Moldova, Combinatul de panificație din Cahul.

De asemenea rezultatele obținute în proiect au fost apreciate la expoziții internaționale EUROINVENT 15-a ediție, Iași , România, Medalia de Argint, INFOINVENT ed. 17-a, AGEPI, ANCD, MEC, Chisinau, 22-24 noiembrie 2023, Medalia de Aur, la a 2-a ediție EXCELENT IDEA -2023, Medalia de Aur.

Conducătorul de proiect _____ / PISANIUC MAIA

Data: _____

LȘ

Anexa nr. 1

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023

Configurarea businessului inovațional în contextul concurenței regionale

(denumirea proiectului)

Cifrul proiectului 20.80009. 0807.42

În anul 2023 echipa de cercetare al proiectului a avut drept scop determinarea gradului de pregătire al specialităților economice în condițiile inovării și digitalizării globale, transformărilor modelelor de desfășurare al businessului internațional. Reieșind din scopul propus, am fixat două obiective generale: determinarea cererii de specialiști pe piața muncii în domeniul businessului inovațional. În vederea realizării obiectivului dat am studiat planurile de învățământ existente și gradul de corespundere a specialităților economice la momentul actual cu cererea specialiștilor, competențelor solicitate pe piața muncii, în business inovațional; am elaborat un registru al competențelor necesare economiștilor în corelare cu apariția cererilor în cadrul economiei digitale; În vederea îndeplinirii obiectivului identificarea specialităților inovaționale apărute în ultimii 5 ani la nivel european și local, am identificat prin comparare specialitățile economice propuse de universitățile din țară și gradul de racordare cu piața muncii europene; am organizat activității de consultare cu specialiști din domeniu cu rezultatele înregistrate; am realizat diverse activități de implimentare și diseminare al rezultatelor pe plan local și internațional, din care și participarea cu succes la 3 expoziții internaționale, din care 1 în România și 2 în Republica Moldova. Am continuat lucrările de cercetare inițiate în proiect în anii precedenți prin publicații la nivel internațional: anume abordarea impactului tehnologiilor: Big Data, Fintech, Reghtech, Insurtech asupra economiei globale, precum și altor inovații asupra economiei țării, reflectate în publicații. Deasemenea am desfășurat activități de implimentare al rezultatelor cercetării în unele întreprinderi din țară prin acordarea de propuneri de inovare al domeniilor sale de activitate, pentru a fi competitivi și a fi capabili să se integreze în lanțurile regionale.

Impactul cercetărilor, a fost accentuat prin realizarea unui seminar practic cu studenții facultății REI cu tema: Fluxul tehnologic și inovațional în economia mondială: impactul Metavers asupra pieții muncii și impactul său în procesele economice-industriale. Astfel: am dedus principalele inovații utilizate în procesul de producție, în ecosistemul businessului inovațional și impactul lor asupra creșterii productivității muncii; am analizat rolul Chat GPT, a Metavers și a inteligenței artificiale asupra schimbării în profesiile prezente și a viitorului, am dedus profesiile care vor dispărea până în 2030, am identificat principalele abilități și aptitudini de soft și hard skills a studenților în pregătirea lor pentru drumul profesional de viitor. Rezultatele au fost reflectate în 26 de publicații: din care 2 monografii, 8 articole, 8 participări la conferințe științifice internaționale cu publicații, 4 buletine informative despre rezultatele înregistrate în perioada proiectului, 6 teze la conferințe internaționale, 2 Medalii de aur la expoziții, 1 Medalie de argint

Summary of project activity and results in 2023

Shaping the innovation business in the context of regional competition

(project name)

Project number 20.80009. 0807.42

In 2023, the project research team aimed to determine the readiness of economic specialties in the context of global innovation and digitization, and changing international business models. Based on the proposed goal, we set two general objectives: determining the demand for specialists on the labour market in the field of innovative business. In order to achieve the given objective we studied the existing educational plans and the degree of correspondence of the economic specialties at present with the demand for specialists, skills required on the labour market, in innovative business; we elaborated a register of the skills required by economists in correlation with the emergence of demands within the digital economy; In order to achieve the objective of identifying the innovative specialties that have emerged in the last 5 years at European and local level, we have identified by comparison the economic specialties proposed by the universities in the country and the degree of connection with the European labour market; we have organized consultation activities with specialists in the field with the results recorded; we have carried out various activities of implementation and dissemination of the results locally and internationally, including successful participation in 3 international exhibitions, including 1 in Romania and 2 in the Republic of Moldova.

We continued the research work initiated in the project in previous years through publications at international level: namely addressing the impact of technologies: Big Data, Fintech, Reghtech, Insurtech on the global economy, as well as other innovations on the country's economy, reflected in publications. We have also carried out activities to implement research results in some companies in the country by providing innovation proposals to its areas of activity, in order to be competitive and be able to integrate into regional chains.

The impact of the research, was emphasized by conducting a practical seminar with REI faculty students on the theme: Technological and innovation flow in the global economy: the impact of Metavers on the labour market and its impact on economic-industrial processes. Thus: we deduced the main innovations used in the production process, in the innovation business ecosystem and their impact on labour productivity growth; we analysed the role of Chat GPT, Metavers and Artificial Intelligence on the change in present and future professions, we deduced the professions that will disappear by 2030, we identified the main soft and hard skills and aptitudes of the students in preparing them for their future career path.

The results were reflected in 26 publications: of which 2 monographs, 8 articles, 8 participations in international scientific conferences with publications, 4 newsletters on the results recorded during the project period, 6 theses at international conferences, 2 Gold Medals at exhibitions, 1 Silver Medal.

Conducătorul de proiect _____ / **Pisaniuc Maia**

Data: _____ LŞ

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2023 în cadrul proiectului din Programul de
Configurarea businessului inovational în contextul concurenței regionale
(denumirea proiectului)**

1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1 PISANIUC M, Innovations in international business: impact on the world economy, ISSN: 2709-2313, pag.120 în comun cu periodica European Science indexată în baza de date Index Copernicus

1.2. monografii naționale

1.2. CĂLUGĂREANU, I. Managementul riscurilor proiectelor de infrastructură în cadrul parteneriatului public-privat din Republica Moldova. Iași: Editura PIM, 2023. 435 p. ISBN 978-606-13-7780-0 18,06 c.a

4. Articole în reviste științifice

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

1.PISANIUC M. Technological innovations and their impact on higher economic skills and studies: realities and perspectives, International Journal of Scientific Research and Management, ISSN : 2321-3418 | DOI : 10.18535/ijstrm Impact factor: 6.997

2.PISANIUC M. Blockchain - a tool for digital transformation of business models into value creation, în International Scientific Periodical Journal "Modern engineering and innovative technologies, Numărul 29-02 (4 volume) ISSN (Online): 2567-5273 DOI: 10.30890/2567-5273 pp.88-93

3.POPA M. FROM INNOVATION TO INNOVATIVE BUSINESS, In: SWorldJournal. D. A. Tsenov Academy of Economics Svishtov, Bulgaria, 2023, Nr. 22 (3), p. 60-72. 0,29 c.a., ISSN (Online): 2663-5712, Indexare Index Copernicus, Google Scholar etc. Disponibil: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2023-22-03> , <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj2>

4.LOBANOV N. OUTSOURCING AS A TOOL TO INCREASE COMPETITIVENESS IN INNOVATIVE BUSINESS,Modern engineering and innovative technologies, Numărul 30-02 (4 volume) ISSN (Online): 2567-5273 decembrie 2023. pag.65- 105

5.CHISTRUGA BORIS Innovative SMEs in the globalised economy, In: SWorldJournal. D. A.

Tsenov Academy of Economics Svishtov, Bulgaria, 2023, Nr. 22 (3), p. 73-82. 0,26 c.a., ISSN (Online): 2663-5712, Indexare Index Copernicus, Google Scholar etc. Disponibil: , <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj2>

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei B+

1.CHISTRUGA B., POPA M. Towards a new architecture of globalization in a turbulent era. In: Economica, Chişinău, 2023, Issue 3(125), p.28-44. 0.90 c.a., ISSN: 1810-9136, Indexare DOAJ, REPEC, EBSCO, Index Copernicus, Global Impact Factor, OAJI

4.4. în alte reviste naţionale

1.DASCALIUC Daniela. Inovaţiile la nivel de proces operaţional în cadrul IMM-lor producătoare de mobilă. In: Revista ştiinţifico-practică ”Vector European”, Nr.1 /2023, USEM, Chişinău 2023, pp. 72-75

5.Articole în culegeri ştiinţifice internaţionale

1.PISANIUC M, ULINICI A, TROFIMOV V., BIG DATA- a new configuration of international business, collective monographs Scientific research in modern conditions of instability, series European Science, ISSN ISSN (Online): 2567-5273, pag85-130 dec.2023

2. PISANIUC M., JITARU D., Fintech, Insurtech, Regtech industries and their impact on the global financial system, in collective monographs Scientific research in modern conditions of instability series European Science, ISSN : 2567-5273, pag35-84 dec.2023

3.CĂLUGĂREANU I., BUNDUCHI D. Increasing the Efficiency of the Enterprise Management Process (Case study Termoelectrica JSCo). In: Analele Universităţii Ovidius. Seria: Ştiinţe Economice. Volumului XXIII, vol. 01/2023 pp. 586-592 (baze de date EBSCO, REPEC, Doaj, Cabell’s, Index Copernicus, ERIH Plus, ULRICHWeb).

6. Articole în materiale ale conferinţelor ştiinţifice

6.2. în lucrările conferinţelor ştiinţifice internaţionale (Republica Moldova)

1.CĂLUGĂREANU I. Integration mechanisms for small and medium-sized enterprises in the Republic of Moldova into regional clusters. În: Conferinţa ştiinţifică internaţională Strategii si politici de management în economia contemporană, ediţia a VIII-a, 24 – 25 martie 2023. Chişinău, ASEM. pp.62-68

2.DASCALIUC Daniela. ”Investiţii, inovare, calitate – trinomul succesului întreprinderilor de panificaţie sau riscul pentru sănătatea generaţiilor viitoare. În: 17-th International Scientific-Practical Conference ”Economic growth in the conditions of globalization”, Chişinău, 12-13 October 2023. pp. 35-40

3.DASCALIUC Daniela. ”Perspective de dezvoltare ale IMM-lor specializate în cultivarea plantelor medicinale şi pomuşoarelor în contextul integrării regionale”. În: Conferinţa ştiinţifică Internaţională ”Promovarea valorilor socio-economice în contextul integrării europene” 6.pag.

4.JOMIR E., Innovation in business as a competitive advantage, Conferinţa ştiinţifică naţională cu participare internaţională „Integrare prin Cercetare şi Inovare”,

CZU:339.1:001.895:339.137.2, Universitatea de Stat din Moldova, 9-10 noiembrie 2023. 15-20 pag.

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1.PISANIUC M, Technological innovations and their impact on higher economic skills and studies: realities and perspectives, 10th International Conference on Opportunities and Challenges in Management, Economics and Accounting (OMEACONF), 9-11 iunie 2023, abstract , Research gate

2.POPA M. Tema comunicarii: A look at the financial world in a metaverse version. În: International Applied Social Sciences (C-IASOS-2023) Congress din 13–15 November 2023, Valetta, Malta, 2023. 1 pag.

3.POPA, M. Analyse comparative de l'économie de la république de moldavie et de la roumanie à travers l'effet démonstratif. 2e Symposium de la recherche scientifique francophone en Europe Centrale et Orientale, 27 et 28 novembre 2023. l'Académie d'études économiques (ASE) de Bucarest (Roumanie)

4.POPA, M., PLAMADEALĂ, O. Trends and opportunities for the young human factor in the context of international migration of the workforce. În: 12th EURINT INTERNATIONAL CONFERENCE: Challenges and future prospects for a resilient Europe din 19-20 mai 2023, ediția a XII-a, Iași, România, p.128-143. e-ISSN 2393-2384 || ISSN-L 2392-8867, 0,63 c.a.

5.PISANIUC M., PRODAN V., INOVAȚIILE DISRUPTIVE ȘI IMPACTUL LOR ASUPRA ECONOMIEI MONDIALE În Conferința științifică internațională, Modern systems of science and education in the USA, EU and other countries '2023», SUA.

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

1.POPA M. Tema comunicarii: DEGLOBALIZATION AND THE TRANSITION TOWARDS A NEW GLOBAL ECONOMIC CYCLE. In :27th International Scientific Conference, Chisinau, ASEM, September 22nd-23rd, 2023 1 pag.

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Brevete de invenții, patente, certificate de înregistrare, materiale la saloanele de invenții

1.PISANIUC M., POPA M., CĂLUGĂREANU I., CHISTRUGA B., JITARU D. JOMIR E., ULINICI A., DASCALIUC D., EUROINVENT 2023. MEDALIA DE ARGINT pentru rezultatele obținute în cadrul Proiectului de Stat: Configurarea Businessului Internațional în Contextul Competitivității Regionale (CONBIZ). Iași, Romania 11-12 mai 2023.

2.ULINICI A., MEDALIA DE AUR, la a 2-a ediție EXCELENT IDEA -2023, Chișinău cu manualul Particularitățile comerțului exterior, unele rezultate din proiectul de Cercetare CONBIZ

3.PISANIUC M., POPA M.,CHISTRUGA B., JITARU D, ULINICI A., DASCALIUC D.,JOMIR E, INFOINVENT 2023. MEDALIA DE AUR pentru rezultatele obținute în cadrul Proiectului de Stat: Configurarea Businessului Internațional în Contextul Competitivității Regionale. La INFOINVENT ed. 17, AGEPI,ANCD,MEC, Chisinau, 22-24 noiembrie 2023.

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)

ULINICI ADRIAN , Particularitățile comerțului exterior, editura Universitatea de Studii europene, Chișinău 2022, 335 pag.

Anexa nr. 3

Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2023

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.42

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii	211180	491,8	-	491,8
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	118,0	-	118,0
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	21,2	-1,2	20,0
Servicii de protocol	222920	3,8	-3,8	-
Servicii neatribuite altor aliniate	222990	-	+3,1	3,1/3,8 ef
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900	7,4	+1,9	9,3
Alte prestații sociale angajaților	273900	-	+5,0	5,0
Total		642,2	+5,0	647,2

Conducătorul organizației _____ / **Alexandru Stratan**

Contabil șef _____ / **Angela Cobușcean**

Conducătorul de proiect _____ / **Maia Pisaniuc**

Data: _____

LȘ

Anexa nr. 4

Componența echipei conform contractului de finanțare 2023

Cifrul proiectului _20.80009.0807.42

Echipea proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2023						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Pisaniuc Maia	1969	Dr.	0,5	03.01.2023	31.12.2023
2.	Chistruga Boris	1953	Dr. hab	0,25	03.01.2023	31.12.2023
3.	Popa Marina	1984	Dr.	0,25	03.01.2023	30.06.2023
4.	Călugăreanu Irina	1982	Dr.hab.	0,5	03.01.2023	31.12.2023
5.	Ulinici Andrian	1974	Dr.	0,5	03.01.2023	31.12.2023
6.	Dascaliuc Daniela	1974	Dr.	0,5	03.01.2023	31.12.2023
7.	Jomir Eudochia	1994	Drd	0,5	03.01.2023	31.12.2023
8.	Gaugas Tatiana	1980	drd	0,25	03.01.2023	30.06.2023
9.	Aramă Raisa	1967	Mst	0,25	03.01.2023	31.12.2023
10.	Jitaru Dorina	1980	Dr.	0,5	03.01.2023	31.12.2023

Ponderea tinerilor (30%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare

Conducătorul organizației _____ / **Alexandru Stratan**

Contabil șef _____ / **Angela Cobușcean**

Conducătorul de proiect _____ / **Maia Pisaniuc**

Data: _____

LȘ

INFORMAȚIE SUPLIMENTARĂ

1. **Nu vor fi examinate** rapoartele incomplete, fără toate semnăturile și parafa instituției și care nu corespund cerințelor de tehnoredactare (pct. 6).
2. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **pe animale** vor fi însoțite de avizul Comitetului de etică național/instituțional în corespundere cu HG nr.318/2019 *privind aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice* (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115171&lang=ro).
3. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **cu implicarea subiecților umani** vor fi însoțite de avizul Comitetului instituțional de etică a cercetării, în corespundere cu prevederile *Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei*, adoptată la Oviedo la 04.04.1997, semnată de către RM la 06.05.1997, **ratificată prin Legea nr. 1256-XV din 19.07.2002, în vigoare pentru RM din 01.03.2003**) și a protocoalelor adiționale.
4. **Nu pot fi prezentate informații identice în Rapoartele anuale ale mai multor proiecte.**
5. Se acceptă publicațiile în care expres sunt stipulate datele de identificare ale proiectului (denumire și/sau cifrul).
6. **Cerințe de tehnoredactare a Raportului:**
 - a) Se va exclude textul în culoare roșie din raport, întrucât reprezintă precizări referitor la informația solicitată (de ex. *denumirea și cifrul, perioada de implementare a proiectului, anul/anii*); *nume, prenume; etc.*).
 - b) Câmpurile cu mențiunea „*opțional*” se completează dacă sunt rezultate ce se încadrează în activitățile respective. În absența rezultatelor, câmpurile rămân **necompletate (nu se exclud rubricile respective)**.
 - c) Raportul se completează cu caractere TNR – 12 pt, în tabelele referitor la buget și personal – 11 pt; interval 1,15 linii; margini: stânga – 3 cm, dreapta – 1,5 cm, sus/jos – 2 cm.
 - d) **Copertarea se va face după modelul european – spirală.**